N°. 5172

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is ƒ 5.00; voor de buitensteden ƒ 6.00; *franko* door het geheele Rijk.
Brieven, Gelden, enz. FRANKO te adresseeren aan het Bureau dezer COURANT.

DONDERDAG 8 OKTOBER.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen ƒ 1.00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 7 Oktober.

De quæstie der spoorwegen is op dit oogenblik eene [illegible] invloed, dien zij [illegible] land, alsom de groote belangstelling, die door de bevolkingen van de meesten onzer provinciën daaraan wordt gewijd. Het besef, dat er spoorwegen moeten komen, wordt dus te meer algemeen en levendig, naarmate men ziet, dat men ver in Europa gaan moet, om een volk en een land te vinden, waar zoo weinig daarvoor gedaan is en wordt. Italië, zelfs het door zoo velen, ofschoon ten onregte, miskende en geminachte gedeelte van Italië, ook de Kerkelijke Staten zijn ons vooruit. Wij laten slechts de Deenen, Zweden en Noorwegers achter ons, zonder dat wij ons daarover kunnen beroemen; dewijl hunne achterlijkheid te wijten is aan hunne geografische ligging. Daarentegen is onze ligging van dien aard, dat wij meer dan andere landen, om onze zeehavens, van den aanleg van spoorwegen voordeel kunnen behalen. Wij moesten vóór Hamburg, Antwerpen en Ostende zijn, omdat wij veel beter gelegen zijn. Veel van 'tgeen die zeehavens aandoet, kan naar Nederland worden gelokt, als Nederland er zich naar inrigt, en b. v. Harlingen en Vlissingen met de groote spoorlijnen, vooral van Duitschland, in aanraking brengt. En wat meer is, wij zijn overtuigd, dat daardoor ook Amsterdam, Rotterdam, Schiedam en Dort zullen winnen.

In dien stand van zaken hebben wij 't met leedwezen gezien, dat door de Tweede Kamer zoo stug eene houding wordt aangenomen tegenover de quæstie der spoorwegen; wij hebben die houding vrij onzacht beoordeeld.

Zulks heeft aanleiding gegeven tot een artikel in de *Arnhemsche Courant* en [illegible] schrijven, uit Friesland, dat ons ter plaatsing is toegezonden. Dit laatste stuk kunnen en zullen wij niet plaatsen; het beziet de zaken te zeer van een plaatselijk oogpunt. Maar wij achten 't desniettemin noodig de zaak, gelijk zij daarin behandeld is, te bespreken, gelijk wij ook een woord hebben te zeggen over de *Arnhemsche Courant*, die veel meer ijver dan overleg in zijne verdediging der Tweede Kamer betoont. Van daag bepalen wij ons bij een antwoord aan de *Arnhemsche zuster.*

Wat heeft de *Arnhemsche Courant* tegen ons beklag over de houding der Tweede Kamer in te brengen? Twee zaken.

1°. dat zij »klinkklare onzin" is.

2°. dat wij homogeen zijn met den heer van Heyden Reynestein.

Wij hebben daarop aan te merken, dat de *Arnhemsche Courant* kinderpraat verkoopt en met hare lezers den draak steekt.

Zij begint met eene verklaring te geven, die ons welkom is, maar die wij liever door de overgroote meerderheid der Tweede Kamer zagen afgelegd, dan door de *Arnhemsche.* Zij zou dan wat meer wigt en gunstiger uitwerking hebben om den aanbouw van spoorwegen mogelijk te maken. Die verklaring luidt als volgt:

»Ongetwijfeld verlangt de overgroote meerderheid van »beide Kamers niets liever dan de wezenlijke behoefte »aan spoorwegen, die zich dagelijks al meer en meer »doet gevoelen, vervuld te zien. Dat verlangen zal zich »ongetwijfeld in krachtdadige medewerking openbaren, »zoodra daartoe de gelegenheid wordt aangeboden. De »belangen der schatkist gaan onzen vertegenwoordigers »zekerlijk pligtmatig ter harte, maar wij houden ons »[illegible], dat niettemin een billijk subsidie zonder aar»[illegible] worden toegestaan, indien daarvan de vol»[illegible] deze of gene groote spoorweglijn afhankelijk »de[illegible] als eene aanzienlijke ondersteuning aan »aansl[illegible] Maatschappij werd verleend, om de »maken, [illegible] het duitsche spoorwegnet mogelijk te »offering [illegible] zou de vertegenwoordiging geene op»de[illegible] als daardoor de aanleg van den noor»der spoorweg [illegible] of van den zeeuwsch-limburgschen spoor»weg, of van [illegible] andere belangrijke lijn verzekerd »ware."

Dat alles is goed en wèl; maar als dat de meening der overgroote meerderheid is van de beide Kamers, hoe komt het dan, dat die overgroote meerderheid daarvan bij de jongste debatten geen blijk heeft gegeven, maar [illegible] te verzekeren heeft overgelaten aan de *Arnhemsche Courant?* Het zou het in 't belang der zaak veel voordeeliger zijn geweest zulks van de overgroote meerderheid-zelve te vernemen? Dit tracht de *Arnhemsche* op te helderen.

Zij zegt, dat de Vertegenwoordiging de zaak der spoorwegen opneemt als »*eene ernstige zaak.*" Natuurlijk. Het blijkt uit hare geheele houding. Want als zij de spoorwegen aanzag voor droombeelden, zou 't onnoodig zijn zich daarbij zoo vreesachtig aan te stellen. Maar kurieus zijn de redenen, waardoor bewezen wordt, dat de Vertegenwoordiging de spoorwegen *ernstig* aanziet.

Wij zullen de voornaamste voorop zetten; zij is deze: dat de Tweede Kamer reeds voorleden jaar heeft betuigd bereid te zijn aan de spoorweg-»*ondernemingen medewerking te verleenen*, voor zoo verre het mogt blijken, dat de eisch van het algemeen belang ondersteuning van staatswege wettigt."

Daarvan zegt de *Arnhemsche Ct.*, dat het gevoelen, toen uitgedrukt, nog op dit oogenblik de groote meerderheid beheerscht.

Waaruit blijkt dat? Reeds voorleden jaar is die verklaring gegeven slechts met overgroote behoedzaamheid omtrent de sooorwegen en met overgroote vooringenomenheid voor de schulddelging, die toen, gelijk nu, als het lievelingsdenkbeeld, sterk op den voorgrond werd geplaatst.

Bij dat antecedent komt nu, dat de beide Kamers dit jaar zich geplaatst hebben tegenover de spoorwegen, als stond voor de spoorwegen de waarschuwing aangeplakt: Hier liggen voetangels en klemmen. Zij hebben het niet durven wagen om er ernstige sympathie voor aan den dag te leggen. Maar daarentegen werd op nieuw met alle kracht in bescherming genomen het troetelkind, de schulddelging, dat het *non plus ultra* van staatswijsheid schijnt, als moest het huishouden van den Staat behandeld worden gelijk dat van een burger gezin. Wij vreezen dat de *burgerzin* van den heer Donker Curtius, waarmede men te regt den draak heeft gestoken, meer opgang heeft gemaakt in de beide Kamers, dan zij zelven 't zich verbeelden. In allen geval, de schugterheid der Kamers, om genegenheid te betoonen voor de spoorwegen, geeft weinig kracht aan de bewering, dat de voorleden jaar geuite meening nog heerscht.

Te minder nog als men ziet wat wordt aangevoerd om die schugterheid te vergoelijken. Want het is zeer opmerkelijk, dat al wat wordt in 't midden gebragt, om haar te verdedigen, juist daartegen pleit. Van daar onze beweering dat de zuster uit Arnhem kinderpraat verkoopt en den draak steekt met hare lezers.

Ziehier wat zij bijbrengt:

1°. Tot dusverre heeft nog niemand om subsidie gevraagd. 2° Ten spijt van de »voorspiegelingen" der Regering voorleden jaar niet veel »ijdele woordenpraal" gedaan, als zouden de spoorwegen met allen ernst in aantogt zijn, heeft zich desniettemin de gelegenheid niet voorgedaan, om door daden te toonen, dat het *ernst* was. 3°. De Vertegenwoordiging wil er niet toe bijdragen om ijdele verwachtingen op te wekken, de hartstogten in beweging te brengen, enz.

Wat bewijst dat alles? Dat er bij de kapitalisten geen lust bestaat om in Nederland spoorwegen aan te leggen. Helaas! daar is juist de eenige groote moeijelijkheid; en zonder die moeijelijkheid hadden wij de subsidien der schatkist niet noodig.

Het is wereldkundig dat in Nederland groote kapitalen zijn, genoegzame kapitalen om, zonder vreemde hulp, alle geprojekteerde lijnen uit te voeren. Maar bij onze groote kapitalisten is over 't algemeen de spekulatiegeest uitgedoofd, die daarenboven nog gedrukt wordt door de al of niet gegronde vrees voor de renten van de in onze spoorwegen te beleggen kapitalen. Nu komt daar nog bij, dat onze kapitalisten de verdiende reputatie hebben, dat zij goede financiers zijn. Het strekt hun tot eer en vermeerdert hun en daarmeê ook 's lands krediet. Maar ten aanzien der spoorwegen heeft zulks het schadelijk gevolg, dat bij het stil zitten onzer eigene kapitalisten de vreemde kapitalisten te huis blijven.

In dien stand der zaken moeten de spoorwegen achterblijven, als niet de kapitalisten worden aangespoord, aangemoedigd en uitgelokt door den Staat, die zijne hulp aanbiedt.

En nu vragen wij, welk voordeel en welken ernst de Vertegenwoordiging den spoorwegen aanbrengt met daartegenover eene houding aan te nemen, die veeleer ontmoediging en afkeering dan steun en sympathie verraadt? Is het geen kinderpraat, als men den lezers wijs maakt, dat de Vertegenwoordiging de spoorwegen begunstigt, wanneer zij een terugstootend gezigt zet tegen kapitalisten, die niet geneigd zijn om in spoorweg-ondernemingen te gaan? Overal elders doet men voordeelige aanbiedingen om de kapitalisten in de spoorwegen te lokken. Hier is, blijkens de *Arnhemsche*, hooge en wijze politiek, als men die kapitalisten behandelt als keerde men hun den rug toe. Dat heet de zaak der spoorwegen als eene »ernstige zaak" opvatten! Wie anders handelt, — die groote sympathie betoont voor de spoorwegen, en door middel van beloften, dat men met geld zal steunen, het geld tracht uit te lokken, dat niet komen wil, — die benadeelt de zaak!

Waarlijk met wien spot hier de *Arnhemsche Courant* met zich-zelve of met hare lezers?

Overigens, hare aanbeveling aan de *Fakkel* van onze homogeniteit met het hoofd (?) der ministeriëele partij, den heer van Heyden Reynestein, welke *Fakkel* daarachter »een vreeselijk geheim" moet zoeken, is eene zoutelooze aardigheid, die wij aan de *Arnhemsche Courant* en aan de *Fakkel cadeau* laten. Zij kunnen er zich zamen meê vermaken, als kinderen met een zeepbelletje.

Wat den heer van Hoëvell betreft, wij wisten dat hij, stemmende tegen het amendement, 'twelk aan de spoorwegen ondersteuning beloofde, desniettemin had verklaard de spoorwegen te willen bevorderen. Hij stond daarenboven niet alleen. Maar heeft ons niet de *Arnhemsche Courant* duidelijk gemaakt, hoe men de spoorwegen begunstigt, met er eene onverschillige houding bij aan te nemen, en hoe men ze schaadt, met er sympathie voor aan den dag te leggen. Wij zijn veeleer overtuigd, dat velen in Nederland met ons de meening zullen deelen, dat, zoo iets in beide stellingen is te lezen, men daaruit niet veel anders zal halen, dan »*klinklaren onzin.*"

Ten bewijze dat ook door anderen hier en in Indië voorzigtigheid voor ons wordt noodig geacht, bij hetgeen thans in Britsch-Indië voorvalt, ontleenen wij aan de *Haarl. Ct.* 't volgende schrijven uit Batavia:

»Het koloniaal opperbestuur heeft sedert anderhalf jaar, door talrijken aanvoer van europeesche militairen, en aanzienlijke uitzendingen van specie, aan de indische Regering eene ruime beschikking verschaft over middelen, die in de allereerste plaats vereischt worden om een krachtig en ordelijk bewind te voeren, terwijl de gedurige aankomst van afdeelingen, meest alle uit krachtige manschappen bestaande, ontzag inboezemt. Wordt nu het uitzigt op eene aanmerkelijke uitbreiding der nederlandsche zeemagt bevestigd, dan is in eene groote behoefte van N. Indië wèl voorzien.

»Gode zij dank, wij verkeeren hier nog in rust en vrede, en er bestaat geene vrees voor gevaar. De stemming der vorsten is goed; de regenten, door eigen belang aan ons gezag verknocht, zijn welgezind, en de bevolking, allerwegen gehandhaafd in het bezit van hare godsdienstige en maatschappelijke overleveringen en instellingen, geeft blijken van tevredenheid.

»Maar hoe rustig en stil het hier in O. I. ook moge zijn, blijft toch waakzaamheid noodig. Hetgeen thans in Britsch-Indië voorvalt, blijft op en buiten Java geen geheim, en al ligt zou hier of daar eene opwelling of de lust tot navolging kunnen ontstaan."

De *Moniteur de la Flotte* maakt melding van het in bezit nemen der Kocos-eilanden door Groot-Brittanje. Dat blad voegt daarbij, dat die eilanden groote waarde hebben voor Engeland en dat geene andere mogendheid daarbij belang heeft, met uitzondering *welligt* van Nederland.

In de teregtzitting van het Provinciaal Geregtshof in Zuid-Holland van heden is voortgezet de behandeling der zaak van de 22 Maleijers, en is het verhoor der beschuldigden afgeloopen. Ook thans weder zijn hun al de tegen hen bestaande of vermeende bezwaren voorgehouden en is op het strijdige hunner opgaven hetzij met eigene, vroeger gedane opgaven, hetzij met de bepaalde en duidelijke verklaringen van getuigen, gewezen. Zij bleven echter bij hunne ontkentenis zoowel omtrent hun verzet of wederspannigheid eenerzijds en de werkdadige deelneming daarvan door anderen, als omtrent de gepleegde brandstichting in het schip en de verdere feiten, daar aan voorafgegaan. Bepaaldelijk hielden zij vol hun beweren, dat de kapitein hun het eerst was aangevallen, door op den *eersten* beschuldigde, den serang, of anderen hunner te schieten; dat hunne daad slechts strekte om dien serang te ontzetten en het schieten door den kapitein te beletten: dat zij volstrekt geene poging hadden gedaan om dezen over boord te werpen en dat zij voor het overige met geene kwade voornemens waren bezield, maar bij den kapitein alleen getracht hadden medelijden op te wekken over hun slecht voedsel en daarin verandering te verkrijgen. Al de andere feiten, met de gebeurtenis van 12 Augustus in verband, werden wijders hetzij door hen tegengesproken, hetzij op eene andere wijze verklaard.

De kapitein en de opperstuurman hebben hunne verklaringen andermaal volgehouden en zijn daarbij nadrukkelijk blijven volharden; bepaaldelijk wat het feit betreft nopens de poging om den eersten over boord te werpen (ook bevestigd door de voorgelezen verklaringen, in de instruktie afgelegd door den tweeden en derden stuurman, beiden thans afwezig). Zij verklaarden nader plegtig, dat de aanval der Javanen was geschied, zonder dat nog de de kapitein een schot heeft kunnen doen, omdat hij daarin verhinderd was.

Ook thans deed de prezident de overige beschuldigden in een afzonderlijk vertrek vervoeren gedurende het achtervolgens hooren van ieder hunner, zonder dat hij aan de afwezig zijnde nader mededeelde wat de gehoorden hadden opgegeven, waaromtrent in de vorige teregtzitting door de verdedigers akte was verzocht en verkregen. Hij gaf te kennen, dat hij dat weder had gedaan, zonder dat hij meende daardoor eene omissie te hebben begaan, maar expresselijk aldus had gehandeld op grond der wet. Hij bragt dit in verband met hetgeen hij uit den geheelen loop van het proces en gedurende de behandeling der zaak had opgemerkt wegens den invloed, dien de Serang heeft op de handelingen of de mededeelingen der overige beschuldigden, zoodat het in het belang der Justitie en evenzeer van hen zelven was, dat zij zelfstandig antwoordden, wat tot hunne verdediging mogt strekken of op hetgeen hun voorgehouden werd. De verdedigers stonden er niet op, dat van deze handeling andermaal aanteekening geschiedde. Het was hun genoeg, dat hun daar van bereids akte was verleend, daar het belang der zaak het vereischte.

Alstoen is op verzoek der verdedigers gehoord als deskundige de heer Jacques Alix, gepensionneerd oost-indisch ambtenaar en gewezen adsistent-rezident van Sambas, die de hem voorgestelde drie vragen aldus heeft beantwoord: 1°. of het de gewoonte is in het land, waar de beschuldigden wonen, om nimmer voor werk op te staan, als zij bezig zijn te eten? (Die vraag stond in verband met de weigering te Hellevoetsluis, om, gedurende den schaftijd, de vrouw des scheepsdoktors aan wal te brengen.) Hetgeen *toestemmend* werd beantwoord, ofschoon de deskundige toegaf het bestaan van uitzonderingen; — 2°. wat javaansche schepelingen gewoonlijk eten? — antwoord: Rijst, gedroogde visch, *dingding* (zijnde vleesch, aan reepjes gesneden en met tamarinde, peper of zout ingewreven en gedroogd; ook wel groenten, die aan boord vervangen worden door boontjes of erwten, terwijl zoutevisch ook als javaansch voedsel moet worden aangemerkt; — 3°. of de andere kleeding dan hun dagelijksch werkpak, dat de beschuldigden tijdens het voorval op 12 Augustus aan hadden, zou kunnen worden beschouwd als een blijk van beleefdheid jegens den kapitein? — Welke vraag de deskundige niet stellig kon beantwoorden.

Daarna heeft de advokaat-generaal, François, het woord opgevat en zeer uitvoerig de gronden van beschuldiging uiteen gezet en ontwikkeld met betrekking tot de wederspannigheid. Al de opgaven en beweringen der beschuldigden werden door hem getoetst aan de verklaringen der getuigen, hetzij in de instruktie of ter openbare teregtzitting afgelegd. In het breede stond hij stil bij de gedragingen reeds vóór en kort na de afreize van de beschuldigden en stelde hij hunne ontevredenheid en wrevel in het licht, die zij op geheel onredelijke en onbillijke gronden aan den dag hadden gelegd, daarin voorgegaan door hun hoofd, den Serang. Diens sluwheid en gevatheid konden evenwel volgens adv.-gen. niet opwegen tegen de feiten, die tegen hem en de overigen getuigden, en welke door onderscheidene getuigen waren gestaafd. Hij resumeerde die allen, bragt ze in verband met het voorval te Hellevoetsluis, tegenstrafte de beweerde zwakheid der schepelingen met de verklaringen van den doktor, en met het oog op de buitengewone woestheid en kracht, waarvan zij op zoo verschillende wijze op 12 Aug. hadden doen blijken bij de worstelingen met de europesche ekwipage, de opsluiting dezer en daarop gevolgde brandstichting, enz.; wees daarbij op de pertinente getuigenissen van meerdere getuigen, dat *zij*, beschuldigden, de eerste aanvallers waren, en bepaaldelijk vier hunner hadden getracht den kapitein over boord te werpen. Ook het ongegronde klagen over slecht of niet genoeg voedsel bestreed hij door de gebleken omstandigheden, dat hun stokvisch is gegeven in plaats van zoutevisch op drie onderscheidene dagen, niettegenstaande hunne ontkentenis, en dat zelfs de vrouw van den eersten besch. (de dienstbode Sarina meermalen de tevredenheid der Javanen had medegedeeld over de meerdere hoeveelheid rijst, die zij op dit schip kregen dan aan boord van het vorige schip. Hunne gedragingen en gesprekken, die betrekking hadden op Madeira, deden dan ook al te wel zien, dat hun doel eigenlijk was in eene portugeesche bezitting dienst te nemen, zoodat al het overige slechts voorwendsel was. En nu maakte adv.-gen. een krachtig tafereel van den rampzaligen toestand, waarin de kapitein en de overige Europeanen door de trouweloosheid en den overmoed der Javanen waren gebragt; opgesloten in de kajuit gedurende zes uren ongeveer, zonder zich te kunnen bewegen en tot het laatste oogenblik bewaakt, omringd van steeds op hen geworpen brandende stoffen en den dood voor oogen in een meer en meer brandend schip, waarin zij reddeloos waren verloren, indien niet de Almagtige anders had beschikt en het niet aan Zijnen krachtigen wil te danken was, dat het fransche schip *Talisman* nog even in tijds hulp is komen bieden en de ongelukkigen heeft opgenomen. Krachtig en met nadruk sprak adv.-gen. lof uit en betuigde hij openlijk den dank ook namens het openb. min. aan den franschen kapitein Foubert, die zich daarbij op zoo edelaardige en menschlievende wijze had gedragen. Dit gedeelte van sprekers rede, hetwelk alleen gewijd was aan de ontwikkeling van het eerste punt van bezwaar, de wederspannigheid, eindigde met de verklaring, dat, naar het oordeel van den prok.-gen., daaraan schuldig zijn tien der beschuldigden, door hem opgenoemd, terwijl hij nopens dat punt de vrijspraak der overigen zou requireeren. Wegens het vergevorderde uur is de voortzetting zijner rede bepaald op morgen.

Zoo als men weet, werd den 1 Sept. ll. te Maastricht eene vergadering gehouden van het koninklijk instituut van ingenieurs. Die vergadering werd geprezideerd door den heer Conrad, en heeft die heer, die met zoo veel ijver voor dit ontwerp voorstaat, alstoen eene hoogst belangrijke redevoering uitgesproken over de doorgraving der landengte van Suez, welke rede ook door de fransche pers ter kennis van haar publiek is gebragt. Op het daarna gevolgd banket tenzelfden dag te Valkenburg bij Maastricht, heeft de heer Conrad den volgenden toast uitgebragt:

»Onder de grootsche ontwerpen die deze eeuw heeft zien geboren worden, bekleedt de doorgraving van de landengte van Suez eene eerste plaats. Niet uithoofde van het kunstmatige van dien arbeid, want de internationale kommissie noemde te regt *de uitvoering gemakkelijk en de uitkomst zeker*, maar uithoofde der gevolgen *onmetelijk voor den handel der wereld.*

»Het is eene schoone gedachte, de beide sints eeuwen gescheiden zeeën te zien vereenigen, den slagboom te zien opheffen, die het Oosten en het Westen in den regtstreekschen weg gescheiden houdt, een meer dadelijken doortogt te zien openen tusschen de verschillende werelddeelen, en daardoor een nieuwen grondslag te zien leggen tot grooter onderling verkeer, ter bevordering van handel, zeevaart en industrie, niet alleen van ons dierbaar vaderland en zijne rijke koloniën, door onze voorvaderen veroverd, door het bloed onzer landgenooten besproeid, en door hen, moest het zijn, als het plegtanker van onze welvaart verdedigd, maar van alle natiën en van den voortgang der beschaving van de geheele wereld.

»Het is voor mij eene vaste overtuiging geworden, en ik heb het stellige vertrouwen, dat het tegenwoordige tijdvak door de Voorzienigheid is aangewezen, om dien slagboom te doen wegvallen, waardoor aan alle volken de toegang zal worden geopend tot het rijke Oosten, ten nutte van het geheele menschdom.

»Weg dan met iedere andere beschouwing; ik spreek hier tot verlichte mannen, die de wetenschappen beoefenen en hoogschatten, die op het standpunt staan om het grootsche, het weldadige van de zaak te kunnen begrijpen; tot ingenieurs, zonder kleingeestige begrippen die buiten politieken invloed met vrijmoedigheid voor hunne gevoelens in de wetenschappen uitkomen; in deze schoone instelling onder de bescherming van den beminden Vorst uit het aloude huis van Oranje die ons regeert; tot mannen die onze edele kunst verheven achten boven de politiek en den kleingeestigen naijver der verschillende natiën.

»Geheel Europa verklaart zich ten gunste der doorgraving. Engelands handel blijft daarin niet achter. En zou Nederland een minder doordringenden blik hebben? Neen voorzeker! De versnelde gemeenschap met Indië door de doorgraving van de landengte van Suez, is een krachtig middel tot opbeuring en vermeerdering van handel, industrie en zeevaart; Nederland zal er met geheel Europa in deelen. Ze is door geene menschelijke magt noch geene verouderde politiek meer tegen te houden.

»Met toestemming van Z. M. onzen beminden Koning voldeed ik aan de roeping van den verlichten vorst, die Egypte bestuurt, van Z. H. Mohammed Ali, den edelen voorstander van deze groote zaak. Ik bezocht tweemalen het oude land der Pharaos, ik zag het bewonderenswaardige waterbouwkundige systema van de vruchtbare Nijlstreken, en ik doorkruiste tweemalen de woestijnen van Suez in verschillende rigtingen. Krachtig ondersteund door mannen van gevestigden naam, uit zoo veel verschillende volken gekozen, zag en onderzocht ik het terrein, dat door de natuur als met den vinger wordt aangewezen om den nieuwen waterweg te ontvangen, en het was na dat onderzoek, dat ik met de volste overtuiging met mijne medeleden der intern. kommissie de verklaring omtrent de doorgraving onderschreef: *Que l'exécution en est facile et le succès assuré.*

»Dat hij dan weldra wegvalle! die nietige slagboom, die de wateren van de Middellandsche zee nog gescheiden houdt van die der Roode zee, waardoor de weg naar onze koloniën voor de helft zal worden bekort.

»Men werpe mij hier gerust tegen, wat door sommigen ten voordeele van den weg langs de Kaap de Goede Hoop voor de zeilvaart wordt aangevoerd. Ik behoef dat hier niet te wederleggen. Hij die den weg langs de Kaap beter, veiliger en goedkooper vindt, kan dien weg immers blijven volgen; niemand zal hem dwingen den korsten weg te nemen, als hij den langsten verkiest.

»Maar, mijne heeren! let wel op! de toekomst gaat zwanger van grooter omkeering. De schroef, door stoomvermogen gedreven, doorklieft nu reeds alle zeeën der wereld, en weinige jaren zullen er verloopen, of de vloten van alle natiën zullen, door de krachtige hulp van stoom en schroef, winden en stroomen trotseren, en alleen den kortsten afstand in aanmerking nemende, door het kanaal van Suez ongestoord naar het Oosten stevenen.

»Ik stel dan dezen toast in: in de eerste plaats op het spoedig welgelukken van een der belangrijkste werken van onzen tijd, *de doorgraving van de landengte van Suez;* en in de tweede plaats ter vereering van den man die dit denkbeeld met moed heeft aangevat en met onvermoeiden ijver voortzet, van den heer Ferdinand Lesseps, zoo uitmuntend geschikt door zijne kunde, zijne werkzaamheid, zijne kennis van het land, zijne vastberadenheid en zijn loyaal karakter, deze zaak tot een goed einde te voeren; die zich niet laat afschrikken door eenig bezwaar of tegenwerking, hoe magtig ook, noch zelfs door laaghartige bespotting, die hem niet schaden kan, maar die met dezelfde vastheid voortgaat op den ingeslagen weg, en zijn doel zeker bereiken zal." (*Amst. Court.*)

In zake het zegelregt van advertentiën, waarover door den *Echo* klagten aan de Tweede Kamer waren ingediend, heeft de minister van Finantiën inlichtingen aan de Kamer gezonden, waaruit blijkt, dat er geene ongelijkheid in de toepassing der zegelwet is geschied, maar dat het stelsel is gevolgd, dat, waar lijsten van namen of adressen zonder vergoeding door de dagbladen, alleen in het belang van hun blad, worden medegedeeld, daarvan geen zegelgeld kan worden gevorderd, na de dienaangaande afgegeven verklaring.

Men verneemt, dat bij het departement van Oorlog in geenen deele het voornemen bestaat, om, zoo als vroeger is medegedeeld, de uniform van heeren officieren der infanterie te veranderen, en die zoodanig in te rigten als die door de officieren van het indische leger gedragen wordt.

Z. M. heeft den heer A. Magnin benoemd tot adsistent voor de dienst der nederlandsche bezittingen ter kuste van Guinea.

GORINCHEM, 5 Okt. De marktberigten van heden zijn de volgende: Tarwe *f* 9 a *f* 11.50, Rogge *f* 6 a *f* 7.40, Gerst *f* 5.50 a *f* 6.25, Haver *f* 3 a *f* 3.75, Boter *f* 1.10 a *f* 1.30 per Ned. ℔, Aardappelen *f* 1.80 a *f* 2.20, Appelen goede soort *f* 3.50 a *f* 4.50, Peren *f* 2.50 a *f* 3.50.

DOESBORGH, 5 Okt. Het water in den IJsel is tegenwoordig zoo laag, dat de oudste menschen zich niet herinneren zoo iets gezien te hebben. De scheepvaart is dan ook geheel gestremd en vlak bij de stad is de rivier op ca. 2 el breedte na geheel droog.

LUXEMBURG, 4 October. Het feit, dat het land reeds zijne afgevaardigden voor de nieuwe Staten gekozen heeft, schijnt onze ministers volstrekt niet in hunne handelingen te belemmeren. Zij handelen even als vóór de verkiezingen, of liever zoo als zij, voor dat het land zijne gezindheid aan den dag gelegd had, niet zouden hebben durven doen, uit vrees hunne daden algemeene afkeuring zouden ondervinden. De Regering heeft thans op

nieuw een drie maandelijksch budget geoktroijeerd, en wel het laatste. Zij is hierin niet teruggehouden door de overweging, of zij daardoor de grenzen der wettigheid ook te buiten ging. De uitgaven voor het loopende jaar bedragen nu fr. 3202,000, welke, vergeleken bij het budget van 1853, het laatste van het vorige bestuur eene vermeerdering aantoonen van fr. 350,000, Inderdaad, een cijfer dat bezorgdheid baart, vooral als men denkt aan de nieuwe uitgaven, welke onvermijdelijk geworden zijn. Onze spoorwegen toch zullen den Staat meer dan vijf millioen franks kosten, zoowel aan subsidiën, als aan schadeloosstellingen voor de maatschappij, die koncessionnaris geworden is; de bezoldiging der mindere ambtenaren moet ook noodwendig eene verhooging ondergaan, en de civeile lijst zal waarschijnlijk daarin ook meedeelen. Wij gaan dus eene toekomst te gemoet, waarin de belastingen aanzienlijk verhoogd zullen worden.

Zij die gemeend hebben dat wij na de verkiezingen een normalen en wettigen staat van zaken zouden te gemoet gaan, hebben zich deerlijk vergist. Indien er iets is, dat belangstelling in het land wekt, dan is het zeker de regterlijke organizatie. Welnu, de Regering heeft die organizatie geheel en al veranderd. Onder anderen heeft zij de voorziening in kassatie geheel opgeheven, uitgezonderd in de gevallen, waarin de prokureur-generaal in het belang der wet of op bevel der Regering, haar mogt vorderen. Dit alles is geschied bij eenvoudige ordonnantie, zonder dat men er aan scheen gedacht te hebben, dat de konstitutie de goedkeuring der nationale vertegenwoordiging voorschrijft, om de wetten verbindbaar te maken.

Bij eene andere ordonnantie is het regt der kamer afgeschaft, om aan den koning-groothertog kandidaten voor te stellen voor de opengevallen plaatsen van leden van de rekenkamer.

Eindelijk wordt bij eene derde ordonnantie aan de Regering het regt toegekend, om bij groot-hertoglijk besluit de tegenwoordige organisatie van het kadaster te herzien. Dit laatste overtreft alles, wat men tot dus verre bij wijze van ordonnantie heeft zien regelen. Al die maatregelen bewijzen, dat het ministerie eigenlijk den draak steekt met de kamer, daar het op zijn gemak de zaken regelt, welke, volgens de bepalingen der konstitutie, niet anders dan in overeenstemming met de kamer kunnen geregeld worden; terwijl het verder blijken zal, dat het zich op zijne wijze nog vrijgevig zal betoonen, indien het mogt goedvinden de Staten te raadplegen over de zamenstelling van het budget.

Deze handelwijze moet inderdaad tegen de borst stuiten, en zij boezemt een ieder die openhartig denkt, ontevredenheid in. Zij wordt door niets ter wereld geregtvaardigd, dan alleen door de vrees der ministers, dat zij eene nederlaag bij de kamer zullen lijden en dat zij van hunne portefeuilles afstand zullen moeten doen. Wat zal de Kamer van dit alles zeggen? Waarschijnlijk zal zij er zich over beklagen; doch, daar zij geenszins het regt heeft om op de troonrede te antwoorden, noch om in staatkundige diskussiën te treden, noch om hare gestenografieerde debatten openbaar te maken, zoo zullen hare klagten ongetwijfeld zelfs niet ter oore komen van prins Hendrik, tenzij deze personen naar de kamer zendt, om hem als getuigen verslag te geven van hetgeen aldaar verhandeld wordt.

Men kan zich naauwelijks bedwingen, wanneer men de wijze nagaat, waarop het ministerie de Kamer beheerscht en haar magteloos maakt. Indien dit geene feiten zijn, waarvoor ministers in staat van beschuldiging dienen gesteld te worden, dan zal men moeijelijk zulken kunnen aanwijzen.

Overigens schijnen wij de Regering der ordonnantiën nog niet ten einde te zijn. Men zegt dat de landsdrukkerij permanent werkzaam is. Zonder twijfel zullen wij spoedig nog meer besluiten, die wetten moeten zijn, daaruit zien verschijnen. (*N. R. Ct.*)

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 4 Okt. Prins Murat, uit Berlijn teruggekeerd, is naar het kamp van Châlons vertrokken. De Keizerin heeft haar intrek genomen in de keizerlijke tent, en niet in het prefektuurgebouw te Châlons, zoo als eerst gemeld was.

— Het ministerie van Buitenlandsche Zaken in Portugal heeft aan de fransche Regering een dankzegging gerigt voor den moed en de menschelijkheid, waarmede de kommandant van het fransche korvet *le Capricieux* den portugeeschen konsul en de portugeesche bevolking te Ning-po heeft gered.

— In het kamp van Châlons hebben groote manoeuvres plaats gehad, door den Keizer in persoon aangevoerd. Ook de Keizerin woonde die te paard gezeten bij. De Keizer was vergezeld door de maarschalken Magnan, Baraguey-d'Hilliers, Pélissier, Bosquet en den engelschen generaal lord Kokeby.

— Berigten uit Madrid melden, dat maarschalk Narvaez en zijne ambtgenooten hunne portefeuille hebben nedergelegd, en dat de Koningin hun ontslag heeft aangenomen. Zoo als gewoonlijk bij ministeriële krisis in Spanje wordt ook nu weder een hofintrige, waarvan men den draad niet vatten kan, als reden van dit onverwachte afscheid opgegeven.

— De *Courrier de Lyon* meldt, dat aldaar iemand in hechtenis is genomen, bij wien men een aantal valsche bankbilletten, ter waarde van 100,000 fr. heeft gevonden. Ook vond men in de woning van dien persoon eene volledige werkplaats tot het fabriceeren van valsche muntspeciën, Volgens de *Gazette de Lyon* zou het bedrag der valsche bankbilletten niet minder dan 594,000 fr. beloopen.

— Een partikuliere brief uit Kalkutta, aan een handelshuis te Marseille, hangt even als vele engelsche bladen, die ministerieel-gezind zijn, een ongunstig tafereel op van de onbekwaamheid van den tegenwoordigen Goeverneur-generaal van Britsch Indië, lord Canning. Er hebben zich, voor dat de opstand zich geopenbaard had, onmiskenbare feiten van ontevredenheid bij de Sepoys voorgedaan, welke van den kant van den Goeverneur-generaal eene dringende voorziening hadden geëischt, aleer ze tot uitbarsting kwamen, en niettemin heeft hij geen enkelen maatregel genomen om eene uitbarsting te voorkomen. Ook spreekt de briefschrijver van de onbekwaamheid en besluiteloosheid van den generaal Lloyd, iets, hetgeen trouwens ook de ministeriëele engelsche bladen niet ontkennen, zooals hij dan ook, gelijk men reeds weet, in staat van beschuldiging is gesteld. Overigens blijkt, dat bij gepaste maatregelen, Lucknow niet, zooals thans het geval is, in gevaar zou verkeerd hebben van door de opstandelingen genomen te worden; evenmin als de onversaagde troepen onder den dapperen generaal Havelock tegen zulk een overmagtigen vijand te kampen zouden gehad hebben.

ENGELAND.

LONDEN, 4 Okt. Het gerucht heeft geloopen, dat het Parlement spoedig zou bijeen geroepen worden, en een buitengewone herfstzitting houden. De *Morning-Post* en de *Globe* wederspreken dit gerucht op stellige wijze.

— De *Times* behelst een artikel, waarin het blad zich beklaagt over de werkeloosheid van Frankrijk in de chineesche aangelegenheden. Lord Elgin was van wege Frankrijk de overbrenger van een brief aan den franschen admiraal in de chineesche wateren. Men dacht, dat die brief de lastgeving behelsde, om dadelijk gemeene zaak met de Engelschen te maken. In stede daarvan komt daarin niets anders voor dan het strenge bevel, om niets te doen vóór de aankomst van Frankrijks buitengewonen gevolmagtigde. De *Times* gelooft dan ook, dat elke vijandige maatregel tegen China, en zelfs eene gewapende onderhandeling, dienvolgens voor onbepaalden tijd uitgesteld is.

Intusschen wordt uit Parijs geschreven, dat de fransche Regering thans ook aan China den oorlog zal verklaren, misschien als een gevolg van de weigering van den goeverneur Yeh, om opheldering te geven nopens den moord, op den franschen zendeling Chapdelaine gepleegd.

— Bij de 400 veroordeelden, thans weder naar Australië ingescheept, bevinden zich eenige heeren, die voor kort nog in de Londen-klubs 't huis behoorden, als de bankiers Dean Paal, Straban en Bates, de kassier van het kristallen paleis, Robson, de elegante dief van den Great-Northern Railway, Redpath en advokaat Saward, die de meeste groote finantieële diefstallen heeft helpen volvoeren.

— De wervingen blijven toenemen; *de Standard* schat die, welke in de laatste maand hebben plaats gehad op 4,500 man.

— Sir John Pakington, vroeger minister van Koloniën onder graaf Derby, heeft te Worchester eene belangwekkende rede uitgesproken over Indië. Hij deelde uittreksels mede uit een brief, door den Goeverneur van Ceylon geschreven, waarin deze berigt, dat de indische zamenzweering den moord van alle Europeanen door geheel Indië op hetzelfde tijdstip beraamd had, doch dat de rebellie te Meerut veertien dagen te vroeg uitbrak. Zonder die omstandigheid zou er geen Engelschman zijn overgebleven. De bovenbedoelde schrijver was van gevoelen, dat de gebeurtenissen in Indië te gering werden geschat in Engeland. Sir John Pakington merkte aan hoe Groot-Brittanje zijne eigen handen bezoedeld had, en hoe hij den dag te voren aan een gezelschap op het land de *officiëele bewijzen had overgelegd, dat bij het innen der belasting in Indië het goevernement aldaar folteringen had toegepast, die weinig verschilden van die welke men nu betreurde.*

— Men weet dat de Porte aan engelsche ondernemers koncessie tot het aanleggen van eenen spoorweg van Smyrna tot Aïdin gegeven heeft. De koncessionarissen hebben de werkzaamheden op het terrein aangevangen, een klein gedeelte van de baan is reeds gereed, en den 22sten September jl. is daarop de eerste spoorstaaf gelegd.

DUITSCHLAND.

BERLIJN, 4 Okt. De dagbladen voeren thans eene polemiek over het vraagstuk van wien het denkbeeld der bijeenkomst te Weimar is uitgegaan, van den russischen of van den oostenrijkschen Keizer. Er loopen hier geruchten van een bijeenkomst tusschen den Koning en den Keizer Napoleon, waaraan echter niet veel geloof wordt gehecht.

STADSNIEUWS.

In de 233ste Staats-Loterij zijn in de 5e Klasse bij de 14e Trekking prijzen van *f* 1000 of daarboven te beurt gevallen aan N°. 14870 *f* 1500, N°. 201, 12988 en 16440 ieder *f* 1000.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 7 Oktober.

BEVALLEN (2 Okt.): A. Heidweiller, geb. Maks, Z. — (3 Okt.): M. P. Flament, geb. Fraissinet van Arp, Z.

OVERLEDEN (3 Okt.): H. C. Moolenaar, 27 j.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

		5 OKT. 4½ u. gebl.	6 OKT. 4½ u.			gebl.
Amsterdam, Thesaurie	5 pCt.	104⅛		•		
Nederl. Bank	4 •			•		
Nederl., Werkel. Schuld à	2½ pCt.	63½	63½	•	63⅝	63 9/16
Dito Dito	3 •	76 7/16	76 7/16	•	76½	76 7/16
Dito Dito	4 •	97 1/16	97 1/16	•	97⅛	97 1/16
Amortisatie-Syndikaat	3½ •	91	91	•		
Aand. Handel-Maatsch.	4½ •	150⅛	150	•	150½	150⅛
dito Contant	4½ •		149⅝	•	149¾	
Oost-Ind. Leening	4½ •	95⅝	95½	•		
Aand. Holl. Spoorweg	• •			•		
Leening idem	4½ •	98		•		
Aand. Rijn-Spoorweg	4½ •	100	100	•		
Maatschappij van Weld.	4 •	63¼		•		
België, Cert. Adm. B. Bk.	2½ •			•		
Dito *Rothschild*	2½ •	52	52	•		
Frankrijk, Certifikaten	3 •			•		
Spanje, Obligatiën	1¼ •	25 7/16	25¼	•	25 5/16	25¼
Dito	3 •	42 [illegible]	42⅞	•		
Dito Binnenlandsche	3 •	37⅜	37 7/16	•	37½	37 7/16
Amortisable Schuld		6 [illegible]	[illegible]	•	6 1/16	
Bewijzen Coupon			5⅝	•		
Portugal, Obligatiën	3 •	45 1/16	45	•	45 1/16	45
Dito 1856	3 •	44 [illegible]	44¼	•		
Uitgestelde				•		
Rusl., Obl. bij *Hope en C°.*	5 •	104⅝	105	•		
Dito bij idem 1828/1829	5 •	104	104	•	104⅛	
Cert. bij idem 1831/1833	5 •	94⅝	94¼	•	94⅝	
Dito bij idem 1840	4 •	86¼				
Dito bij *Stieglitz*	4 •	86	86	•		
Dito Nieuwe	4 •			•		
Dito 5de Serie	5 •	98⅞	98⅝	•		
Dito 1855, 6de Serie	5 •	100⅜	100	•	100 5/16	100 1/16
Dito Adm. te Hamburg	5 •		98	•		
Dito dito te Londen	5 •		99	•		
Dito dito dito	4½ •	95⅝		•		
Inschrijv. in Assignatiën	6 •			•		
Certifikaten van dito	6 •	67¼	67¼	•		
Spoorweg Aandeelen	5 •	76	76	•		
Polen, Aand. 1835, fl. 500		*f* 155¼	155¼	•		
Obligatiën	4 pCt.	80⅛	80	•	80⅛	
Pruissen, Oblig.	4½ •			•		
Aandeelen 1854			197	•		
Beijeren, Spoorweg Aandeelen				•		
Oostenrijk, Obl. bij *Goll en C.*	5 •		76¼	•		
Dito dito	4 •	61⅛	61¼	•		
Dito Metalliek	5 •	73½	73 5/16	•	73⅜	73 5/16
Dito Rente Amsterdam	5 •	85⅞	85⅝	•	85¾	
Dito Nationale 1854	5 •	75 9/16	75 [illegible]	•	75⅝	75⅝
Dito dito	2½ •	38⅛	38⅛	•		
Weener Bankaktiën		*f* 111	109			
Dito Aand. fl. 250, 1839	•	410		•		
Dito dito • 250, 1854	4 pCt.	315	314½	•		
Napels, Cert. bij *Hope en B.*	5			•		
Dito bij *Rotschild*	5			•		
Denemarken, Obl. te Lond.	5 •	99¼		•		
Dito	3 •	82¼		•		
Braz. Geldl. 1824 v. £ 100	5 •	99⅜	99⅜	•	99½	99½
Dito 1839 van £ 100	5 •			•		
Dito 1843 • • 100	5 •		97⅛	•		
Dito 1852	4½			•		
Sardinië	5 •			•		
Peru, Geldl. 1854	4½ •			•		
Dito te Parijs				•		
Ecuador, Oblig. 1855	1			•		
Venezuela, dito 6 pCt. thans	4½ •	28 [illegible]	28	•	28¼	
Dito Uitgestelde	2 •	11 7/16	11	•		
Grenada, Obligatiën	3¼ •	19 7/16	19¼	•		
Dito Uitgestelde		5⅛				
Mexiko, dito	3 •	20	19⅞	•	19⅞	19 15/16
Nrd-Amer. Ph. *Hope en C.*, Lr. A				•		
Dito dito	Lr. B •			•		
Dito bij *Rothschild*	6 pCt.			•		
Amerik. Bank-Aktiën			103½	•		
Illinois Spoorweg Aandeelen						
Dito Oblig. Constr.Bond.	7 pCt.		87½	•		
Louisiana	5 •			•		
Grieken, Obl. Geldl. 1825	5 •		4½			
Prost 48, 51, 51.						

Binnenl. fondsen prijshoudend, oostenrijksche op nieuw aangeboden. Zuid-Amerika zonder affaire. Sinds eenige dagen worden groote partijen Credit Prost tot veel verlaagde koers aan de markt gebragt.

Kommerciële Geld-Leening 4 pCt. Prolongatie 4 pCt. Diskonto 5 pCt.

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 5 Okt. Belg. leen. 2½ pc. 55½ p; Obligatiën 4½ pc. 97½; Spanje 1¼ pc. 25½; Binnenl. 3 pc. 37½; Romeinen 5 pc. —; Oostenrijk Met. 5 pc. 77½; id. Nationale 79½.

PARIJS, 6 Okt. Fransche 4½ pc. 91.50; 3 pc. 68.25; 1½ pc. Spanje —; 3 pc. id. —; Fr. O. Sp. 685; Rom. Leen. —.

MADRID, 5 Okt. 3 pc. Schuld 39.50, id. 1½ pc. 26.80.

LONDEN, 6 Okt. Cons. 90; Spanje buit. 3 pc. —; id. 1½ pc. 25⅛; Rusl. 5 pc. 109; id. 4½ pc. 98½; Holl. 4 pc. 98; id. 2½ pc. 64⅞; Sard. 5 pc. 89½; Braz. 101; Peru 4½ pc. 78½; Gren. uitg. 5½; id. werk. 20½; Mexiko 3 pc. 21; Portugal 3 pc. 45½; Ecuador 13¾; Venezuela 30½; Wissel op Amst. 11.18¾; Hamburg 13.08½.

WEENEN, 6 Okt. Met. 5 pc. 81½; Nationale 82⅞; Bank-Aktiën 973; Credit Anst. 210¾; Noord-Bahn akt. 173; O.-Fr. Spoorw. akt. 251; Saltzb. 100¼; Lomb. Venetiaans. 98; Wissel op Londen 10.09½; Goud 7⅞; Zilver 5⅛.

BERLIJN, 6 Okt. 4½ pc. Pr. Staatsch. 99¼; 5 pc. Rusland 107¾; Wissel op Londen 2/m. 6Th. 17¾; Amst. kort 140¾; Hamb. 149¾; Petersburg 101; Diskonto 6¼.

HAMBURG, 6 Okt. Spanje 3 pc. —; id. 1½ pc. 23¾; Rusl. 5 pc. 103½; 4½ pc. —; 3 pc. Mexikanen 8⅞; Vereinsbank 99⅞; Noord-Duits. bank 90⅜; Wissel op Londen 3/m. 13 03⅞; id. kort 13 0¾; Amst. 36 25; Diskonto 7¼.

FRANKFORT, 6 Okt. 5 pc. Met. 75⅜; 1½ pc. Spanje binnenl. 25⅛; id. 3 pc. —; Wissel op Londen 3/m. —; Parijs —; Weenen —; Amsterdam —; Diskonto 6.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	ƒ 55$\frac{7}{16}$	Livorno	2/m.	ƒ 39½
"	zigt	» 56$\frac{1}{16}$	Napels	»	» 82¼
Bordeaux	2/m.	» 55	Petersburg	»	» 1.74¼
»	zigt	» 55⅜	Weenen	6/w.	» 33¼
Madrid	3/m.	» 238	Augsburg	»	» 35$\frac{5}{16}$
Cadix	»	» 240	Frankfort	»	» 99¼
Seville	»	» 237	Hamburg	2/m.	» 34$\frac{1}{16}$
Bilbao	»	» 237	»	zigt	» 35⅛
Lissabon	»	» 40½	Londen	2/m.	» 11,65
Porto	»	» 40½	»	zigt	» 11,72½
Genua	2/m.	» 45½	Rotterdam	»	» ½

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 5 Okt. Hoff, Burgemeister Bencard, Odessa.
HELVOET, 5 Okt. De Jonge, Antje Visser, Wilmington.

UITGEZEILD:

TEXEL, 5 Okt. Kwint, Hendrika Gesina, Syra en Smirna.
SURINAME, 28 Aug. Cupido, Mina, Amst. — 29 Aug. Groenewoud, Susanne, en Homan, Groot Zeewijk, beide Amst. — 31 Aug. Braunstahl, Hermanus Isaak, beide Amst.

CARGA-LIJSTEN.

ROTTERDAM.

HULL, Swanland, Mortier: 3002 staven IJzer, W. Kolkman, te Dordt.
——, Alert, Firsh: 636 bundles, 21 platen IJzer, 24 bundles Staal, W. Kolkman, te Dordt.
——, Irwell, Cross: 480 staven, 142 platen, 80 bundles IJzer, W. Kolkman, te Dordt.

DORDRECHT.

STOCKHOLM, Arendina, Smit: 1052 staven IJzer W. Kolkman.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 7 Oktober, in lading naar:

Urdingen en Ruhrort. J. A. Musholt, God met ons.
Frankfort. J. Welter, Frankfort N°. 4.
Ludwigh. en Manheim. J. Bastiaans, Ludwigshaven N°. 2.
Wesel. E. T. Beijer, de Hoop.
Duisburg. H. In de Kamp, Vlijt en Hoop.
Dusseldorp. H. Polmann, Niederrhein N°. 4.
Mannheim. A. Bauduin, Urania.
Keulen. J. H. Berns, Cölln N°. 16.
J. Scholten, Hoop op Zegen.
Maintz. J. Keller, Maintz N°. 1.

AMSTERDAM, 6 Oktober, vertrokken naar:

Maintz. B. Kirschreiber, Maintz N°. 5.
Keulen. Th. Kamps, Cöln. N°. 11.
Keulen. W. van Oden, Wilhelmina.

Rijnhoogte ARNHEM, 6 Okt. 4 p. 8 duim.
KEULEN, 6 » 4 vt. 1 »

Advertentiën.

(3718) Heden overleed, na een langzaam verval van krachten, mijn waarde Echtgenoot GERRIT BLEEKER, in den gezegenden ouderdom van 80 jaren en 7 maanden, na tijdig voorzien te zijn van de H. H. Sacramenten der stervenden.

ZAANDAM,   IMMETJE JONKER,
3 October 1857.   Wed. GERRIT BLEEKER.

Heden overleed de Zeer Eerwaarde Heer WILHELMUS [illegible], R. K. Pastoor aan *de Nes* en *Zwaluwebuurt*, in den ouderdom van ruim 71 jaren, ten gevolge van eene [illegible] hevige ziekte, na voorzien te zijn van de H. Sacramenten der Kerk. Diep betreurd door [illegible] vrienden.
[illegible] 3 October 1857.   (3725)

(3724) Heden overleed, na eene kortstondige ziekte, in den ouderdom van 51 jaren, mijn geliefde Echtgenoot, de Wel-Ed. Achtbare Heer P. M. HOEK, Burgemeester van Wateringen, na voorzien te zijn van de Genademiddelen der H. Kerk.

WATERINGEN,   J. M. VAN OTTERDIJK,
den 6 October 1857.   Wed. P. M. HOEK.

Ik Ondergeteekende M. ROOZENDAAL Jz., te Tiel, verklaar bij deze, dat mijne Huisvrouw hevig geleden heeft aan slechte spijsvertering, verstoppingen en hartkloppingen. Na jaren lang geneeskundige hulp te hebben gebruikt, is zij door **DU BARRY'S REVALENTA**, die ik bij den Heer C. HIEBENDAAL alhier gehaald heb, geheel hersteld en kan bij het gebruik van dit heilzaam geneesmiddel alle andere spijzen verdragen.

TIEL, 8 Sept. 1856.
M. ROOZENDAAL Jz.

Maag- en onderbuikskwalen, diarrhaea, verstoppingen, opgezetheid, spanning, slechte spijsvertering, maagdrukking, winden, pleuris, loomheid, vermoeidheid, slijm, verzwakking, hartkloppingen, lusteloosheid en alle andere ziekten die door abnormalen toestand der spijsverterings-werktuigen ontstaan, worden spoedig en zeker genezen door Du Barry's kracht en gezondheid herstellend meel.

Men zij op zijne hoede tegen nagemaakte soorten; de echte Revalenta van de Heeren BARRY DU BARRY & C°., 77 Regentstreet Londen, wordt verkocht door het Verkoophuis en deszelfs Depôts en zijn de blikken bussen omwikkeld met omslagen, waarop eene menigte attesten in de HOLLANDSCHE Taal gedrukt staan.   (3726)

Men verlangt eene partij **Marmeren Steenen**, zonder Defecten, ter bevloering eener gang, lang Elf en breed Eene Ned. Ellen. Betaling dadelijk. Adres met *franco* brief letter C. aan het Bureau dezer Courant.   (3723)

(3720) Eene fatsoenlijke **Burger Dochter**, oud 33 jaren, van de R. K. Godsdienst, zag zich gaarne tegen November, eerder of later geplaatst als **HUISHOUDSTER**, bij een bejaarden Heer of Weduwenaar, of in eene **Winkelbetrekking**. In eerstgenoemde is zij jaren bij eene voorname familie werkzaam en nog in betrekking, zij is ook niet ongenegen de zorg van kinderen op zich te nemen, is in de Keuken, Huishouding en Vrouwelijke Handwerken ervaren en kan van gedrag en bekwaamheid de beste bewijzen produceren. Reflecteerende gelieve zich te adresseren met *franco* brieven onder letter M. bij den Boekhandelaar J. ELBERS te Culenborg.

De Zalf en Pillen van Holloway, een zeer aanbevelenswaardig middel tegen de *roos*. K.... M...., te *Belsward*, leed sedert vele jaren aan deze ongesteldheid; en sedert 9 maanden was hij bijna blind en doof daarvan. Hij raadpleegde onderscheidene geneesheeren deswegen, doch de ziekte verslimmerde van dag tot dag en bragt eindelijk zijn leven in gevaar. Zijn goede geest echter verliet hem niet; een zijner kennissen bragt hem eene groote dosis zalf en pillen van Holloway; hij gebruikte dezelven, en de uitkomst was zoo voldoende, dat hij in twee weken tijds, het gezigt en gehoor weder verkreeg, en twee maanden daarna volmaakt hersteld was.

Doosjes Pillen à ƒ 0.80, ƒ 1.85, ƒ 3.00, ƒ 6.75; ƒ 13.50, ƒ 20.50.

Potjes Zalf à ƒ 0.80, ƒ 1.85, ƒ 3.00, ƒ 7.05, ƒ 13.85, ƒ 22.95.

Zijn op *franco* aanvragen à contant te bekomen bij de Heeren ANANE, Apothekers, Utrechtschestraat, Y N°. 251 en Nieuwendijk, L. N°. 73, als Depôthouders te *Amsterdam*, bij L. J. GROOTENDORST, depôthouder te *Utrecht*, G. VERHAART, depôthouder te *Prinsland* en bij J. STRAATMAN, hoofd-depôthouder te *'s Bosch*, alsmede te *Londen*, Strand 244, *Holloway's Etablishment*.   (3706)

(3714) Bij P. N. VERHOEVEN te 's Bosch, is voorhanden en bij zijne gewone correspondenten verkrijgbaar:

HANDBOEKJE
VAN GODSVRUCHT
voor
STUDENTEN,

of verzameling van Gebeden, Overwegingen en Oefeningen,
252 bladz. 18°. Prijs 50 Cents.

BOEKHANDEL VAN C. L. VAN LANGENHUYSEN.

voor Ouders, Onderwijzers en wie verder met de opvoeding der jeugd belast zijn:

Dr. J. A. STAPF'S **Opvoedingsleer, in den geest der Katholieke Kerk.** Naar de derde Hoogduitsche uitgave, vrij bewerkt en met aanteekeningen verrijkt, door Ts. BROUWER, Deken en Pastoor te Arnhem, voorzien van eene aanprijzende goedkeuring. Een boekdeel in gr. 8° van ruim 350 bladz. Prijs ƒ 1.80 in plaats van ƒ 2.60.

Dit werk behoeft geene aanprijzing bij hen, die den Schrijver en Vertaler kennen. De Hollandsche uitgave is vooral daarom meer aan te bevelen, wijl die door den Vertaler met belangrijke Aanteekeningen voorzien en naar de behoefte van ons land is ingerigt. Uit eene korte opgaaf van den inhoud des werks, zal men er beter over kunnen oordeelen:

Over s menschen bestemming, de menschheid zoo als zij zijn moet en zoo als zij is. — Wat is opvoeding? zij moet godsdienstig zijn. — Wie is geschikt voor de opvoeding? zij is eene wetenschap en eene kunst, nuttig en noodzakelijk. — De belangrijkheid der bepaalde vormleer. — De opvoeding zij algemeen, harmonisch, overeenkomstig de bijzondere geaardheid des kinds; zij moet vroeg begonnen worden, doch overeenkomstig zijn met der kinderen leeftijd. — De opvoeding zij trapsgewijze en grondig, zij wordt bevorderd door voortgezette oefening en leiding der jeugdige krachten; door opgeruimdheid bij de kinderen te bewaren en hen behoorlijk bezig te houden; de hoofdzaak blijft altijd kinderlijke godvruchtigheid. — Verwijdering van gevaarlijke voorwerpen, waarschuwingen, bedreigingen en straffen. — Ontdekking en genezing van sommige gebreken. — Aanleiding tot verdere zelfontwikkeling.

Bijzondere Opvoedingsleer. Ontwikkeling des Ligchaams.

Nut der natuurlijke opvoeding. — Grondslag — Behoeding voor gevaren. — Middel tegen het verwennen en vertroetelen. — Verstandige harding. — Zuivere lucht. — Gezond voedsel. — Kleeding. — Woning. — Zindelijkheid. — Beweging en rust. — Gymnastische oefeningen. Een woord over industrie of werkscholen; gebruik der voeten; vorming der uitingen der spraakwerktuigen, uitwendige vorm des ligchaams genezing van natuurlijke gebreken enz.

Vorming der intellectueele vermogens.

Verdeeling der geestvermogens. — Omvang en gewigt der intellectueele vermogens. — Algemeene wenken betrekkelijk de intellectueele vorming. — Positive vormleer. — Trapsgewijze ontwikkeling der geestvermogens. — Vorming van het uit- en inwendige aanschouwingsvermogen. — Vorming des verstands, van het voordeel, der rede, van het geheugen. — Grenzen en maatregelen van voorzigtigheid, enz. enz. Voorts wordt nog breedvoerig behandeld: de vorming van het gevoelen begeervermogen, te veel om te noemen. — Hoe de zedelijkheid der kinderen middellijk, hoe regtstreeks en onmiddellijk kan bevorderd worden; hoe de kweekeling van zijne zedelijke gebreken kan genezen worden; hoe er op den leerling moet gewerkt worden, opdat hij bij zijne intrede in de wereld, self aan zijne verdere ontwikkeling en vorming trachtte werkzaam te zijn. — Over het onderwijs. — Keus der leerstof. — Over den vorm van het onderwijs. — Over de voornaamste middelen tot verdere ontwikkeling en eigene vorming der leerlingen. — Over de verkeering met menschen — Over lectuur, enz.

Allen die belang stellen in het lezen der berigten nopens den opstand in Britsch-Oost-Indiën, kunnen, om zich aldaar te oriënteren, bij den Uitgever dezer Courant bekomen:

Voor 25 Cents
EENE KAART
VAN HET
Oorlogstooneel in Engelsch-Oost-Indiën.

Aanvragen buiten de stad kunnen tegen 2 Cents verhooging *franco* per post geschieden. Brieven *franco*.

MR. W. BILDERDIJK'S
GESCHIEDENIS DES VADERLANDS.

(Van de Wording des lands af, tot de Herwinning der Vrijheid in Nov. 1813.)

Uitgegeven door H. W. TYDEMAN, 13 deelen, met algemeen Register, drie Kaarten en Facsimile.

Tegen den *belangrijk verminderden prijs* van
ƒ 16 in plaats van **ƒ 40.45.**

Dit werk kan nooit meer voor dezen prijs herdrukt worden.

Er zijn voor de liefhebbers eenige weinige exemplaren verkrijgbaar, op best papier à ƒ 22.50.

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.